

Első évfolyam. 38. szám. 1877. december 21.

DÉLIBÁB.

Heti lap a szépirodalom és művészet köréből.

Kiadó és főmunkatárs:

Gróf Csáky Alfonz.

Szerkesztő:

Dengi János.

Rendes munkatársak:

ABAFI LAJOS, AIGNER FERENCZ, ARADI JÓZSEF, AUCUN, BÁTORFI LAJOS, BENEDEK SÁNDOR, BÖHM ADOLF, CSALOMJAI, CSENGEI GUSZTÁV, DARMAI VIKTOR, DOLINAY GYULA, ERDÉLYI MIKES RÓZA, ERŐDI DÁNIEL, FÖLDVÁRI ISTVÁN, HAJGATÓ SÁNDOR, HAMAR LÁSZLÓ, HANG FERENCZ, HEVESI JÓZSEF, HOFFMANN MÓR, E. ILLÉS LÁSZLÓ, ILLYÉS BÁLINT, KÁRPÁTI KÁROLY, KERÉKES SÁMUEL, KORODA PÁL, E. KOVÁCS GYULA, KOMPOLTHY TIVADAR, LUKÁCS ÖDÖN, MAJTHÉNYI FLÓRA, MÁRKI SÁNDOR, MÁRKUS JÓZSEF, MENDE BÓDOG, MOLLER EDE, RUDNYÁNSZKY GYULA, V. SÁBFFY IGNÁCZ, SIPOS SOMA, SÓLYOM JENŐ, SZABÓ ENDRE, DR. SZABÓ DÁVID, DR. SZEMÁK ISTVÁN, IFJ. SZINNYEY JÓZSEF, VAJDA VIKTOR, VASS JENŐ, GR. VAY SAROLTA, VÁRY GELLÉRT, WÜHRL JÁKÓ.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Előfizetések, reklamatiók, vidéki levelezések, talányok, a talányok megfejtése, tréfák és adomák s a vegyesek rovataiba szánt közlemények a kiadóhoz, a lap beltartalmát illető kéziratok pedig a szerkesztőhöz küldendők.

Kiadó hivatal: Varga-utcza 2256. sz.

Szerkesztői iroda: Szent-Anna-utcza 2536. sz.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1877.

SAKKTALÁNY.
Kubinyi Izabellától.

		re	len		
	Fél	zö	ben	vel!	
ta	mé	ve	cső	ge	lem
met?	di	szét	nyi	szi	Ki
	dal			keb	
	gem			rab	
nek	rab	Ki	en	sze	en
el?	tól	mem	la	it?	lá
	ál	Ki	el	ma	
		gam	ma		

SZÁMREJTVÉNY.
Tucsny Irmától.

- 24, 10, 33, 34, 18, 27. *Netovábbja a szépségnek.*
 20, 23, 36, 35, 5. *Óre az emberiségnek.*
 21, 18, 14, 22, 26, 25. *Szegényről ezt nem mondhatod.*
 7. 24, 14. *A réteken található.*
 18, 2, 26. *Boldog ábrándok szövője.*
 4, 30, 24, 2. *Aranykalászt nyerünk tőle.*
 23, 18, 28. *El van zárva a világtól.*
 19, 15, 32, 29, 34, 6, 19. *Nemzet, álmodik szabadságáról.*
 16, 18, 17, 18. *Gyermekkori játszótársad.*
 29, 30, 31, 32, 33, 34. *Ezzel diszited magadat.*
 12, 11, 14, 1. *Gyermek előtt igen kedves.*
 19, 3, 26, 4, 5. *Úgy szép, ha szelíd s kellemes.*
 13, 2, 8, 9. *Isten teremtményei közt remek.*
 1-37. *Egy jeles író nő mondata.*
Jeles ki magában érvényre jutatja.

Megfejtési határidő január 4-ke.

A „Déliab” 36-ik számában közlött sakktalány értelme a következő:

Sárgultan áll az őszi föld
 De fel piroslik itt-amott;
 Vér-e az vagy színes haraszt,
 Melyet szív, vagy fa hullatott?
 Halovány hó szakadj... szakadj!
 Akár vér az, akár haraszt,
 A te színed vigasztalóbb!
 Fehér színnel temesd be azt!

Tompától.

A számrejtvény pedig: „A türelem rózsát terem.”
 Helyesen a következő t. előfizetőink fejtették meg:
 Püspöki Zoltán, Erdésy Jozefa, Buday Vilma,

Kálnoki Matild, Bóhm Serafin, Kövesdy Mariska, Vass Flóra, Putnoki Ilon, Sztancsek Ilonka, Nagy Ignác, Józsa Károly, Hegedüs János, Kovács Erzsike, Wilenrother N. Komjáti Piroska, Heim Rezső, Stenczinger Kálmán, Varga Zoltán, Kádas András, Margitai Klára.

Szerkesztői üzenet.

W. A. Budapest. Költményeiben bár van itt-ott némi hangulat, egészbenvéve mégsem sikerültek. Magán leveleket e tárgyban senkinek se küldünk.

Gil Blas élményei. Azt hittük, hogy már elfeledezt. Üdvözlét.

Dörgő. Balkány. Nagysádat máskor is szívesen látjuk.

G. Budapest. Azt a számot már egyszer megküldtem. A másikkal utána nézek. Egyebekre közelebb. A küldendő mielőbb jöjjön; legjobb volna valami pikáns apróság.

„Szépirodalmi Lapok.” E lapok nekünk következetesen nem küldetnek. (?!)

Csengey, Sipos. Nos?..

G. I. Budapest. Most már valami tárczaközleményt.

K K. Sopron. Magán levélben feleltem az illetőnek. Az a dolog tévedés volt. Remélem most már semmi baj.

Dolinay. Az az ígélet, úgy látszik, ígélet marad.

Aucunnek. Tárczára etc. ezentul nagyobb szükségünk lesz.

„Dichterstimmen.” A lapot ismét nem kapjuk.

Gizella öngyűlöletét kérjük levelünkre mielőbb válaszolni.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

(K) **Decz. 15-én** Hugó Viktor 5 felvonásos drámája: „**Hernani**” E darab annak idejében Párisban rendkívüli sikereket aratván, feszült érdeklődéssel vártuk előadását. S most, midőn alkalmunk volt benne gyönyörködni, megérthetjük a hatást, melyet előidézett bár az nálunk inkább passiv volt.

A compositió merész nagyszerűsége meglep, a kivétel pedig elismerni készlet a szerző lángeszét. Még hibái is a lángelme hibái. Dráma ez a maga fenségében s képes magával ragadni a nézőt hatalmas jelenetei varázserejével, kivált ha művészi erők személyesítik alakjait. Örültség lenne kívánnunk, hogy azt a hatást érje el itt is, amit Párisban, Európa elsőrangú drámai színészei által előadva; s így ugyan képzelünk segíélyéhez kell fordulnunk kiegészítendő a kapottakat és felemelendő azon nívóra, mely Hugó művét jogosan megilleti, de mégis megelégedhetünk előadásával mi is és csak méltánylásunkat fejezhetjük ki ily nagy szabású művek, magasabb művészi ambíciót tanúsító színrehozataláért.

Temesváry kitünőbb szerepei koszorujába a czimszereppel egy pompás virág fűzetett. S e virág kedves lehet neki, mert oly látható előszeretettel, oly szép taulmányyal, egészében és részleteiben annyi átgondolással személyesíté **Hernani** kimagasló alakját,

ELIBÁB.

Meti lap a szépirodalom és művészet köréből.

Tartalom :

1. Egy virág története. (költ.) Gizellától. 2. Emilia kisasszony. Hang Ferencztől. 3. Franklin. Dr. Szabó Dávidtól. 4. A régi dal. (költ.) Sipos Somától. 5. A fekete szekrényke. Eckstein Ernőtől. 6. A magyar hölgyek lapja. Majthényi Flórától. 7. A szép leány. (költ.) Marquis Jean d'Ortól. 8. Iza. (beszély) Bárdfi Sándortól. 9. Nyilatkozatok. Kompolthy Tivadar és Dengi Jánostól. 10. Irodalmi és művészeti hírek.

EGY VIRÁG TÖRTÉNETE.*)

A tavasznak tiszta légkörében
Szenvedély, vágy nélkül egy virágosa élt;
Röpke szellő, tarka szárnyu lepke
Neki túlvilági szép regét mesélt.

Bimbó hajtott rajta nemsokára,
Rózsaszínü kelyhü, bájos kis virág;
Édenné lön neki is az élet,
Büvös égi fényben úszott a világ.

A nap fénysugára csak rá szálla,
Csak reá mosolyga a csillagdús ég,
Rajt pihent meg a korány búvpirja,
Illatosb volt szerte, lanyhább volt a lég.

Mint szerette a kicsiny virágot!
Csak felőle álmodék nap s éjszaka;
Megirigylé tőle azt a balsors
És letörte durva éjszak vihara.

Hogy siratta szép, letört virágát,
Megtelt jajjal bánatos kicsiny szive;
Eltűnt szép reménye, boldogsága
És körülte minden, éjszin fekete.

„Mért zokogsz te, kis bohó nővérem?
Igy beszéle neki egy lombdús bokor.
„Egyre tépi csokraimat sorsom.
S köny szememben, látod édes, mégse forr.“

*) E kis költemény egy fiatal, tehetséges hölgy első zsenyéje. Lesz alkalmunk tőle egyebeket is közleni. Szerk.

„Mert te néked több virágod is van,
Egyetlen volt nékem, azt is elvívék!
Össze forrott már az életemmel!“
És lehajtá bánatos, halvány fejét.

Elvívék őt meszsze, messze földre,
Aranyos cserébe óva ülteték.
Gyémántharmat ékíté ágait,
Udvaroltak neki esillogó lepék.

Am ő bánatos maradt örökké,
Napköltével és ha szállt a nap,
Ismételte könyező szemekkel:
„Adjátok vissza tört virágomat.“

Gizella.

EMILIA KISSASSZONY.

— Épületes történet. —

Hang Ferencztől.

(Vége.)

Ezalatt a bálkirályné gyámja egyik mellékszobában kártyázott; hirül vitetett neki, hogy rokonának egy gazdag ur udvaról.

— Mairli! — kiáltá.

És csakugyan az volt a világ előtt, mignem ki nem mondatott, hogy mi volt rá.

Volt gazdagság szív nélkül; üzérkedés a szépségre ész nélkül; kétoldalú szerződés kellő biztosíték nélkül.

Minden példalátást és himezést hámozást kerülve, elmondhatom, hogy a bankár fia alkudozni kezdett a gárdatisztal gyámoltja — jobban mondva gyámoltalanja — fölött; ez ismét a gyámleánnyal. Néhány napi parlamentirozás után ügyvéd hivatott.

Sajátságos, hogy ügyvéd nélkül mi sem történhetik: sem születés, sem egybekelés, sem halál, még kivégeztetés sem.

Az ügyvéd kétoldalú szerződést irt, mely egyrészt a bankár fia, másrészt a gárdatiszt és gyámoltja Emilia kisasszony közt kötött, — mely szerint Emilia kisasszony szüzességének virágjában hozzá megy a báróhoz, nem ugyan feleségül, hanem társalgónő és ba-

rátnőül, ki tartozik őt kényelemmel és fényvel elhalmozni mindaddig, míg Emilia kisasszony arra méltónak mutatja magát: mert ellenkező esetben azonnal szárnyra ereszthető s utnak bocsátható, tiz ezer forint csekély kártérítés mellett.

Valóban csekélység! . . .

Mint látható, az ügyvéd, rendeltetéséhez híven, a szerződésben kibuvó lyukat hagyott, nem ugyan Emilia, hanem a báró részére, mely előbb utóbb porre adhatott okot, hogy aztán abból maga és egy másik kartársá bőséges tapasztalást merithessn.

Hiszzen merítettek is annak idejében. Mig ellenben az illitők, kiknek jogai megörzendők valának, a rövidet huzták.

A fürdő közönsége hasonlít egy kis város közönségéhez, kivált egy ilyszerű fürdőben, melyben a vendégek száma egy és ugyanazon időben a százat alig haladja meg. Miként a kisvárosokban, ugy ilymásodrendű fürdőkben is a családok és egyesek közt teljes ismeretség uralkodik és habár a fényűzési tüntetéssel mindenki többnek akar látszatni, mint ami valóban, mégis a fürdőközönség csaknem azt is bizonyosan tudja, hogy az illető családnak vagy egyénnek, körülbelől mily nagy vagy kicsiny összeg áll rendelkezésére.

A fürdőnek éppen ugy, mint egy kis városnak megvannak saját mendemondái, hírvivői, hírharangja és mindennek, mi a legnagyobb titokban történik is, dabraütése.

Igy: beszélnek itt tegnapelőtt történt eljegyzésről, tegnapi szakításról, érdekes szalmaözvegyekről, kik férjüket elhagyván, a fürdőbe jöttek szórakozást és más egyebet keresni, mit otthon nélkülöznek; — anyákról, kik leányaikat már az ötödik, hatodik fürdőbe viszik azon reményben, hogy kivetett horgukkal egy vagy több férjet fognak; — tönkrejutott gazdagokról, kik hajótörésből megmentett utolsó vagyonukat koczkáztatják a kártyán s a hiúság vásárán. Végre hűségesen tárgyalják a fürdő folyó eseményeit, például, hogy ennek vagy annak, itt vagy amott légyottja volt, melyek egyike vagy másika roszul ütött ki; — a P-i nővérek éjzenét kaptak; — a K-i családban összezőrrenés történt, miután az atya már megsokalván a költséget, távozni akar, míg a mama és a leányok a szolgabirókat meg akarják várni, hogy velők Pestre menvén, még egy császárfürdői bálban részt vegyenek; — az érdekes szalmaözvegy már távozni készül, minélfogva a főbadnagy sűrűbben forgolódik körülte; — a szép patikárusnénak ismét új udvarlója van, sat. sat.

Képzeltetik olvasóim, hogy mily érdekes tárgyalást szolgált a fürdői mendemondának Emilia kisasszony pikáns története, midőn a bankár fia karján járta be a terjedelmes sétányokat, fogatán s vele tett a vidéken kirándulást, mignem a bankár lakásáról a jelentékteljes napestéjén a máhakat elszállították, a főnebb említett bál után két nap mulva.

Elmennek, — mondák mindenütt, — ugyan hová mennek? Bécsbe, Marienbadba, Römerbadba, Helgo-

landba, Ostendébe és alig volt ismeretes hely, melyet utazásuk helyéül nem említettek volna.

Végre a fürdő oszlopos csarnoku bejárata előtt egy cabriolett állott. A közönség kíváncsiságának közepette az első ülésre felugrott Emilia kisasszony, melléje a báró, ki a lovak közé csapott s eltűntek.

Vajjon hová mentek s vissza jönnek-e még valaha? . . . Ki tudna erre felelni, midőn ők maguk sem tudtak volna.

Egy-két napig beszéltek még róluk, mignem egy újabb s még botrányosabb esemény, egy leányszöktevés, melynek hire volt Tolnában, Baranyában, a beszélgetéseknek más irányt adott.

A gazdatiszt pedig tovább játszott s pedig, miután a mairli tudva volt, nyílt hívások s nyílt tételekkel. Gyámoltja jövőjéről gondoskodott, ki hálával tartozand majdan a nyert ritka szerencséért vagy szemrehányásokkal halmozandja, ha talán a fényes jövő helyett csalódással tér vissza oda, honnét talán soha sem kellett volna távoznia.

Azonban mindenki saját szerencséjének kovácsa, a gazdatiszt és az ügyvéd csak eszközök voltak, míg Emilia kisasszony határozott. Emilia kisasszony, ki eddig a h—i fürdő legszebb csillaga, fényes leánya és valódi kitünősége volt.

Valóban a szépség üzleti eladását nem tudva, másutt és más emberek között Emilia még mindig hivatta lett volna, hogy a szépek fölött tudököljék s hogy a már lejátszott szerepet újra eljátszsza, mi nagyon lehetséges, ha meggondoljuk, hogy: az utolsó boldom még nem halt meg.

Kövessük a szerelmeseket, — ha azok voltak. — vajjon merre vették a marcherontát? A cabriolett a legközelebbi vasutállomásnál megállt, utasaink egy első osztályu coupéba léptek és a gyorsvonat indult, vágatott s két három helyet kivéve Bécsig meg sem állt. Szívesen irnánk valamit az utazás alatti társalgásokról, de éjjel volt, a coupée ablaka zárva s lefüggönyözve, következőleg mit se láthattunk, mit se hallhattunk, miután pedig igaz történetet írunk, mitsem teszünk hozzá s mitsem veszünk el belőle.

Bécsbe érvén az utasok, bérkocsiba ültek, mely a belváros egyik palotájának kapuja előtt állott meg.

A kapus és számos szolga sietett elő uruk fogadására, kik legkevésbé sem csudálkoztak, midőn látták, hogy az egy szép hölgynek nyujtá kezét, hogy a kocsiból lesegitse és karját, hogy az első emeleti lakosztályba vezesse. Hasonló dolog már többször fordult elő a bécsi P. palotában.

Kora reggel volt, az egész éji ut mindkettőt ki-merítette s így mi volt természetesebb, mint hogy mindketten nyugalomra mentek. Ezután reggeli, öt óra után ebéd, látogatás az udvari színházban, — az opera ez időszakban zárva volt, — következtek. Esteli és éji nyugalom a palotában.

Másnap Praterbe kocsizás, Laxenburgba és harmadnap Schönbrunnba kirándulás követték egymást,

tehát éppen nem, mint a h—i fürdőben képzeltek, egyik fürdőből a másikba.

Mi elbeszélésünk főszereplőit vagy hőseit illeti, egymás iránti modoruk és társalkodásukra nézve: az első nap kedves s kicsapongó, más nap tartózkodó s a harmadik nap igazi hideg volt, a báró részéről: mert Emilia természetből derült kedélyű volt s csak nehezen tudott a bárónak fokonkint s ily hamar hidegülő modorához szokni, kinél az már a polotába lépéskor, tehát az utazás éjjele után azonnal mutatkozott.

Valószínűleg fontos oka volt ennek.

Három nap s három éj után — egy a mézes heteket élvező boldog házaspárnál csak néhány percz lett volna, — a báró fogatott.

— Elutazunk — mondá.

— Hova? — kérde Emilia kíváncsian.

— Münschlag felé.

— Amerre jöttünk?

— Igen, amerre jöttünk. — Kegyed éjjel nem láthatta a szép vidéket s a mesteri vaspályát, most alkalma leend bennök gyönyörködni.

Mindezt Emilia igen természetesnek találta és képzeletében Mürschlagot elhagyva, már Olaszországban járt.

Nem czélunk a nagyszerű mürschlagi pályát leírni, sokan leírták azt már s olvasóink közül is sokan látták, azonban kik talán még nem látták, nézzék meg, mint Emilia kisasszony is megnézte.

A nagyforgalmu Progerhofba értek, hol a vonatok hosszabban időznek, itt utasaink is más coupéba ültek. Ugy tetszett Emiliának, mintha ugyanazon uton vissza mentek volna, melyen három nap előtt Bécsbe értek: azon különbséggel, hogy, ahol akkor sötét volt, most világos s ahol akkor világos volt, ott most sötétség vala. Hogy a báró és leány közötti társalgás és hangulat nem állott-e szintén ily fordított viszonyban, nem tudjuk.

— Nagy-Kanizsa! — hangzék a vezetők kiáltása.

Most már bizonyos volt, hogy a három nap előtti marcherontát tevék visszafelé. Vajjon meddig, vajjon hol lesz a megállapodás?

P—hez közel.

Emlékeznek olvasóink, hogy a báró és Emilia kisasszonyra vonatkozólag egy ügyvéd egy kétoldalú szerződést csinált, melynek egy pontjában benne volt: ha Emilia kisasszony méltónak mutatja magát.

A báró az ügyvéd lakása előtt megállt, Emiliát lesegítette a kocsiból, mindketten bementek az ügyvédhez, ki a legelőzékenyebben fogadta valóban nem várt s nem remélt ritka látogatóit.

— Ügyvéd ur, — szóla a báró, — a szerződés egy pontja hiányos, szeretném azt megváltoztatni vagy módosítani.

— Lehetetlen, méltóságos uram; hiszen minden körülményt megfontoltunk, mielőtt a szerződést megírtuk volna.

— Igen, egyet, a legfontosabbat kivéve, sziveskedjék ügyvéd ur velünk jönni.

— A legnagyobb készséggel, — felelé örvendezve az ügyvéd, miután reménysége volt újabb honoráriumra.

És a már említett cabriolett hátsó ülésére a báró Emilia kisasszonyt fölsegítette, az ügyvédet szabadkozása daczára ugyanoda tuszkolta, ő maga az első ülésre ült és hajtatott ugyanazon fürdőhely felé, melyet öt nap előtt elhagyott.

Délután hat óra felé volt, midőn az egész fürdőközönség künn, sétán volt. A cabriolett ugyanazon oszlopos bejárat előtt állott, hol öt nap előtt. A közönség ámult és bámult, midőn Emiliát, a bárót és az ügyvédet fölismerte s kíváncsian közeledett feléjük.

— Tessék leszállni, — mondá a báró hátrahajolva.

Az ügyvéd leugrott, lesegítette Emilia kisasszonyt és várt.

A báró sajátságos, pikans mosoly mellett mondá:

— Isten önnel, Emilia kisasszony!

Ezzel a lovak közécsapott s elvágatott, oly villámsebeseen, hogy pár másodperc mulva nem volt látható.

— Vajjon mi történt? — kérde boldog, boldogtalan midőn a legboldogtalanabb hallgatott.

Amint eddig szavát alig hallottuk, ugy ez alkalommal sem.

Azonban nekünk kötelességünk valamit mondani.

A báró, a bankár fia, ugy járt Emiliánál, — legalább képzelte, — mint VIII. Henrik angol király negyedik nejenél: egy igen gyöngéd dologban, megcsalott, melyet mi eltalálhatunk.

Emilia kisasszony szintén csalódott: mert a fényes jövő helyett, melyről álmodott, a társadalomban mellőztetés lón osztályrésze, a tiz ezer forintra nézve pedig a bankár fiától oly névértékű angol papirosokat kapott, melyek valóságos értéke ötven százalékkal kevesebb. Mintha a báró a tiz ezer forint értékét arányba akarta volna hozni a néhány napi élvezet értékével.

Az ügyvéd is csalódott, amennyiben az utóbb reménylett honorárium nem volt egyéb, mint az általa készített, szerződésben hagyott kibuvó lyuk s egy bizonytalan kimenetelű per.

Hogy e történet ily rövid, oka az, hogy legnagyobb része cabriolett és vasuton folyt le, tehát ló és gőzerő mellett.

Tanulság: Némely dologban a szem és fül nem elég a bizonyosság elérésére, hanem egyéb érzékek is szükségesek; — továbbá, hogy nem elég szépnek lenni, egyéb fontos tulajdonságok nélkül.

FRANKLIN.

Dr. Szabó Dávidtól.

A nagy emberekről vett életkép oktató és tanulságos az előre törekvő utódra nézve. Mert az ennek lelki szeme előtt, részint tükörül szolgálhat, melyben öröme,

saját vonalmaid ismerheti fel, - részint mintaképül vehető, mely szerint életét alakíthassa. A nagy példák bűvös hatásuk; főleg ha a gyakorlati élet mezején tűnnek fel. A gyakorlati ragyogó életnek azonban alig lehetne szebb és oktatóbb tüneményét idézni elő, mint aminő Franklin volt, a fejlődő É. Amérikanak egyik nagy fia, kinek erkölcsi és politikai élete a mustármagnyi picziségből óriási nagysággá lehető növekedésnek lélekemelő példáját állítja előnkbe. E nagy életnek töredékes vázlatát kísérlem meg előterjeszeni.

Franklin Benjámín szül. Észak-Amérikanak Boston városában, 1706. Jan. 17-dikén, szegény, iparos szülektől, oly korán megtanult, még gyenge gyermekkorában, olvasni, hogy későbbben alig emlékezett, miszerint valaha olvasni ne tudott volna. Atyja legelőbb papságra szánta; de szegény lévén, mihamar jobbnak látta kereskedővé képeztetni. Ott azonban a számtan sehogysem akart neki jól menni. Vonzóbbak voltak előtte a gyermekjátékok, melyekben társai előtt mindig tekintély volt. A tengeri fürdésük valának előtte mindenek fölött kedvesek, hol az őt gyönyörben ringató hullámokat úgy megszerette, ügyes uszkálásai közben, hogy minduntalan tengerre vágott. Ez azonban természetesen atyjának ellenére volt. Ezért történt, hogy tiz éves korában ismét visszavitetett szüleikhez, hol atyja mellett a gyertyamártásban kellett segédkeznie. Üres óráiban azonban szorgalmasan olvasgatott. Azonközben, hogy atyja a fiu hajlamát kikémlelje, különféle iparműhelyekbe hordta el őt. Így majd kécsinálónak adta. De ekkor nyomdász bátyja éppen megérkezvén Angolhonból, ez ismét új irányba kapta a fiut. Mert a kézművességet csakhamar abban hagyván, nyomdászszá lett. Itt egy könyv került kezébe, mely különösen a növényi élelmet ajánlá az embernek, ami azon határozatra bírta őt, hogy még nyomdász társai ébédre mentek, ő — pénzben és időben gazdálkodni akarván — maga készítgeté magának mértékletes növényi ebédjét. Általában műveltségének és lelkének tökéletesítése végett már ekkor nagy gonddal tanulmányozá sok nagy új és régi híru írók műveit. Legnagyobb gondját pedig a belső ember képezésére fordítá. Így írja maga felől:

„Mig figyelmem valamely egyik hibámra vala függesztve, gyakran meglepett egy másik; a szokás felhasználta minden vigyázatlanságomat; néha azonban a hajlam is erősb volt nálam, mint az okosság.

Tehát a rossz szokásokat kellett előbb megtörnöm és azok helyébe jókat vennem föl, mielőtt magamviselésének folyvást egyforma becsületességére számíthattam.

Mert az erény nem áll nálunk biztosan addig, mig szokásunkká nem válik és ellene működő hajlamaink támadásaitól meg nem szabadul.“

Jelleme képezésére intézett törekvéseit bizonyítják könyörgései is. Kedves könyörgése kettő volt: egyik önmaga által készítve, így szólt:

„Oh hatalmas jószág! kegyes atya! irgalmas vezér! Segélj engemet előhaladnom a bölcsességben, mely föl-

fedezze előttem az én valódi javamat. Erősítsd elhatározásomat, hogy teljesíthessem, amit a bölcsesség parancsol. Vedd kegyesen többi gyermekeid iránti szeretetbeli szolgálataimat: ami az én módomban lehető egyetlenegy visszafizetése azon áldásoknak, melyeket velem folyvást közölsz.“

Másik kedves imádsága Thomson költeményeiből volt véve s így szól:

„Világosság és élet atyja! Taníts magadra.
Óvj meg bolondság, bűn s hiúság. Szennyétül engem.
Óvj minden aljas vállalatától. S rossz akarattól.
Töltsd lelkemet be bölcseséggel. Tiszta erénnyel.
S belbéke csöndével; mivelhogy Ezek lehetnek.
Szent és igaz s lankadhatatlan Áldásid istenem!“

Franklin még nyomdászsegéd korában Bostonban laktában, előnyösen megismerteté magát a közönséggel irodalmi kísérletei által. Azonban viszálykodásba jöven bátyjával Bostont elhagyá, munkát Philadelphiiában talált, ahol fényes ismeretsége folyvást terjedt, miközben öntökéletesítését szorgalmasan folytató. A tartomány főnöke is kitünő figyelmére méltatván, ez őt szép összegnyi kölcsöne által arra bírta, hogy nyomdát állítson. Ezért a kellekek megvásárlása vágett Angolhonba utazott. Londonban 18 hónapot töltött s ezalatt, ernyedetlen munkássága által, hirneve itt is mindinkább terjedte. Majd visszatérvén Philadelphiiába, ott „Junta“ név alatt ifju emberekből álló társulatot alapita, mely hetenkint összegyülvén, erkölcsi, politikai, természetani s egyéb ily tárgyak felett tanakodott. Végre felállita könyvnyomó intézetét s egyszersmind fellépett, mint politikus író és közkedvességet nyert. E mellett egyúttal papirkereskedést üzött Természettani tanulmányai közben kiválólag és eredményyel foglalkozék a villanyyal is, mint akkorban még kevésbé ismert természeti erővel s annak mivoltát meghatározó. Ezért mondá róla egy nagyhirü tudós, D'Alambert ama dicsőítő, világszerte ismert mondatot:

„Megfosztá villámától az eget és kormánybotjuktól a zsarnokokat.“ Igen! kormánybotjuktól a zsarnokokat! mert ezentúl a csöndes elmélkedés magányából a politikai élet zajgó tengerére hágott s a szelid műzsák által hálántékaira font szerény füzért a viharos állami küzdelmek dicső győzelme által kivivott fényyel tetéze, amely fény egész világra hatott. Megunta ugyanis Észak-Amérika a telhetetlen farizeus gazdák zsarolásait Angliában és az erőt, mely óriásilag gyarapodva, mindig elenállhatlanabbúl hevité, vérrel, mondhatatlan erőköddéssel és dicsőséggel kivivott függetlensége által érvényesité is.

Franklinnak az emberiség és eszmék ezen kinos vivódásában roppant erkölcsi része és érdeme volt majd honfiaihoz intézett nagyhatásu figyelmeztető, oktató és lelkesítő röpitatai által bontakoztatta az eszméket és erősítette a csüggedőket; majd a köztanácskozmányok zajos bonyodalmaiban bölcs szónoklataival kormányozta a kedélyeket és irányozta a teendőket; majd — bár az örök ifjúságot ígérni látszó lélek már 71 év küzdelmeit hordozó testben ragyoga — európai királyi udvaroknál

alkalmazott, államteremtésben izzadó követségeknél értékesíté bámulatos tehetségeit. Így volt köztisztelet tárgya a tisztos ép ősz, XVI. Lajos udvarában, midőn ott hazájának 13 állama részére diplomatikailag kivívva a függetlenség elismerését.

Még hét év mulva is, mint 78 éves öreg, a függetlenség dicsteljes pályáján gygászi lépésekkel haladó hazájában, a kegyeletnek és ragaszkodó tiszteletnek vetélkedve gyujtogatott tömjénillata közt, mint Pensilvania államelnöke szerepelt a közgyűléseken és ezen méltó tisztelet egész haláláig, azaz 84 éves koráig miközben untalan polgártársai javával foglalkozék s teremte a hasznos intézeteket s az erkölcsiséget példa és serkentés által terjesztgeté, nemhogy halványodott volna, de imádatossá fokozódott.

Nem csoda pedig, hogy e férfiúnak lelke, egy szólván, oly nagyra nőtt, midőn annak nevelésére oly gondos, mondhatni szörszálhasogató figyelmet fordított egész életében. Erre nézve érdemes dolog az ő érdekes eljárásaiból pár vonást felhozni.

(Vége köv.)

REGI DAL.

Egy rég felejtett méla dallam
Zsong újra el lelkem felett . . .
És szól hozzám régmúlt időről,
Mit a jelen úgy elfedett!

Letűnt ábrándok bűvös fénye,
Körülleng újra szeliden
S a tovaszállt tündértavasról
Szó édes álmokat szivem.

Úgy szól a dal, mint zenge régen
A halvány lánynak ajkain, . . .
S megújúl a szép percz varázsa
Ismerős régi hangjain.

És föléled a mult szerelme,
— Ah, újra érzem sugarát!
S szivem fagyos zord kérge tágul
S egy rezgő könybe olvad át.

Sipos Soma.

FEKETE SZEKRENYKE.

— Vázlat. —

Eckstein Ernőtől.

A padlásszobácskában, mely a szomszéd épület hátsó oldaláról szülői telkem udvarára tekintett, amióta gondolkozni képes vagyok, egy derék öreg másoló lakott, aki jól, roszul saját kezeinek munkájával táplálta magát, de megfeszített tevékenysége dacára csak keveset élvezett a lét örömeiből. Ifju korában egy tehetős polgárlánnyal járt jegyben, a menyasszony negyed évvel az esküvő előtt halt meg és Wenzel ur azóta magános életet folytatott. Délelőtt valamely ügyvéd

irodájában dolgozott, asztal után kis sétát tett a városi ültetvényeken át és azután késő éjjelig padlásszobácskája asztalánál üldögélt, hol mindenféle kézirat letisztázásával foglalkozott. Mivel igen szép, olvasható kézírása s bizonyos iskolai képzettsége volt — a gymnasium alsó osztályait elvégezte — úgy csak nagyon ritkán szükölködött a foglalatosságban. Fiatal diák voltam, fiatal az évekre és akadémiai semestereimre nézve, midőn legelőször jöttem érintkezésbe Wenzel urral. Érdekemben állott, hogy a gyorsan odavetett, kézzel irt füzeteket lemásoltassuk s miután itt többször akadtak helyek, melyek magyarázatomra szorultak, úgy történt az, hogy Wenzel urral hosszasan és gyakrabban értekeztem. Ez ember egyszerű, beesületes modora vonzott engem. Barátságos szemének tekintetében, hangjának őszinte csengésében oly megindító, oly rokonszenves valami volt, hogy gyakrabban megmástrom a meredek lépcsőket a szomszédépület mansard födeléig, semhogy erre tulajdonkép szükség lett volna. — Lassankint a barátsági viszonyoknak oly neme fejlett ki közöttünk, mely mindinkább megszilárdult s végtére az öreg másoló részéről határtalan bizalmat idézett elő, mely mindenféle benső reflexióban és közleményben mutatkozott.

Tiszta, csaknem fájón tiszta őszi est volt. Az ablaknál ültem Wenzel urral s lenéztem a ragyogó vidékre s aztán megint a kis szoba szegényes szük körébe, mely odakint ama szabad pompától oly merőn elütött. A hanyatló nap világa vörösen hullt egy fali szekrény vas ajtajára, mely a falfestéshez hasonló szinből e környezetre nézve sokkal solidabban és előkelőbben látszott készítve lenni. A nehéz quadrat mindez óráig kikerülte figyelmemet. Eszembejutott most, hogy Wenzel ur szabályszerűleg itt akasztotta fel ruháit, úgy hogy az ajtó rejtve maradt. Talán a készület rongáltsága — a rúd a fakapocsal jobbra az ágyon hevert — volt az ok, hogy a maskirozás ma kivételesen elmaradt.

— Ön talán titkon kincseket gyűjt össze? — kérdém a fali szekrényre mutatva.

Wenzel ur elpirult.

— Mindenesetre, válaszolt megindult hangon, az egyetlenegy, melylyel bírok.

— A vasajtó ott, folytattam kis szünet után, semmiesetre sem a ház építőjétől származik.

— Magam csináltattam drága pénzen, felelt

Wenzel ur. Ön előtt nincs titkolnivalóm: csak azért, hogy biztosítva legyek tolvajok és betörők ellen...

A fali szekrényhez lépett, felnyitotta s kis szekrénykét vett ki, mely három lakattal volt el látva s valószínűleg hosszú idő óta nem volt kinyitva.

— Lássá, fiatal barátom, mormolta láthatólag meghatva, e szekrényke életem vigasza, nélküle régen elveszttem volna....

— Komolyan?

Wenzel ur elővette nagy, kékvirágos zsebkendőjét s gyengéden törülte le a port a szekrényke tedeléről.

— Boldogult atyám öröksége, mondá fájdalomasan. Három nappal halála előtt volt, midőn ágyához hitt s ez értékes darabot nekem átadta. Meg kellett esküdnöm, hogy a szekrényben elhelyezett pénzhez csak a legnagyobb szükség esetében nyulok. — Sokat nem hagyhatok neked, mondá szomoruan; de az élet veszélyekben és szükségeiben megnyugtató fog szolgálni, hogy legalább van valamid, mely legrosszabb esetben megment a végromlástól. Nem sok van, azt ismétlem neked, de tiszta arany! Vétkeznel, ha e szekrénykét kiakarnád nyitni, hogy mulékony zavarból mentsd ki magadat. Csak az örvénynél, csak ha helyzeted kétségbeesett, csak akkor fogsz ez utolsó kincshez folyamodni. Esküdjél meg mindenre, ami előtted szent! Megesküdtem és eskümet híven megtartottam.

— Ön sohasem volt komoly szükségben?

— Vajjon voltam-e? mondá Wenzel ur, keserű mosolylyal föltekintve. — Csak három évvel ezelőtt, midőn jobb kezem mutató ujját csaknem elvágta.... Kilencz hétig képtelen lettem a munkára és az a pár garas, amit idő folyamában megtakarítottam, rettenetes gyorsasággal olvadt össze. A gondolat: mi lesz ennek a vége? óráról órára rosszabbította állapotomat. Végre heves lázba estem. Phantasiáltam... De deliriumom rémületeinek közepette vigasztaló követség gyanánt hatott rám: Hisz meg van még a szekrénykéd! Egyszerre nyugodt lettem. Tudtam, hogy a legrosszabb esetben biztos segítségre volt kilátásom! Ez csodásan erősített és vigasztalt. Mindedig mindig megtartóztattam magamat azon szükségességtől, hogy a szekrénykét meg kellene érintenem. Most

miután e szükségességgel kiengesztelődtem, viszontért teljes békém és tizenegy nappal később meggyógyultam, éppen a kellő időben, hogy még a szekrényke segítségével nélkül zökkenhessek vissza a rendes kerékvágásba. Szeretnék önnek még több ilyen esetet felhozni, melyben eszembe nem tűnő szekrénykére való gondokat tartott fenn a kellemetlen sorssal való küzdelem. Áldás az adományra! Áldás az adományozóra!...

— S ön soha sem érzett vágyat kinyitni a szekrénykét s legalább egyszer szemügyre venni tartalmát?

Wenzel ur tagadó mozdulatot tett.

— Megesküdtem, mondá ünnepélyesen.

— De ugy az eshetnék meg, hogy sohase tudja meg....

(Vége köv.)

MAGYAR NŐK LAPJA.

Honfitársnőim! Ujévtől egy szépirodalmi heti lapot indítok meg. A török konzulságnak tett ígéremhez képest, tiszta jövedelmének felét a török árva k n a k szentelem; s minden évnegyed elején, az előfizetők névsorával együtt, e konzulságnak fogom kézbesíteni, mint a magyar nők részvéladományát. — Minden évnegyedbe közléteendem az eredmény kimutatását és a névsort lapomban is. Program: „Magyar nők lapja.“ Szépirodalmi, művészeti és társadalmi közlöny. Megjelenik minden vasárnap, egy nagy nyolczadrét iven, színes borítékkal és minden számnál egy félívnyi gyermek-lap melléklettel. Tartalma föl v á l t v a : Költemények. Novellák. Humoros és komoly elbeszélések. Levelek és tárczaczikkek, tudományról, művészetről, utazásokról, társadalomról stb. Életírások. Jellemrajzok. Irodalmi, színházi, zenészet s egyéb művészeti bírálatok és tudósítások. Fővárosi, vidéki, külföldi és harcztéri hírek. Divattudósítások, öltöző asztali csecsebecsék. Talányok, szőrejtvények. Háztartási, kertészeti s egyéb hasznos tudnivalók. Kísérletek. Levelezések stb. Ezenfelül pedig a külföldi gazdag irodalom jó fordítások által való ismeretése.

A „Gyermek-lap“ tartalma föl v á l t v a : Költemények. Tanulságos és tréfás elbeszélések. Gyermek-szindarabok. Mesék. Regék. Tanulságos és mulattató cikkek. A francia és angol nyelveknek leggyakorlatibb és legkönnyebb megtanítása, úgy hogy a gyermek rövid idő alatt és mintegy játszva, helyes kiejtéssel olvasni, érteni és ha gyakorlása van, beszélni is megtanul. Továbbá: Gyermekeszmekörébe tartozó hírek. Tanulságos vagy tréfás föladványok. Számatalan hasznos és kellemes tudnivaló apróság; ezenfelül pedig játékok, talányok, szőrejtvé-

nyek, mulattató kísérletek stb. Hogy pedig e gazdag tartalomnak mentül fényesebben megfelelhessenek: föl-kérem a haza t. íróit a szives közreműködésre s mű-veik mielőbbi beküldésére.

Kedvezmény. Többelőkölő üzletkinyilatkozattá: hogy a „Magyar nők lapja“ t. előfizetői számára, hajlandó áruít bizonyos százalékok leengedésével a szokott (és majd közlendő) bolt-árjegyzéken alul számítani. Miután pedig e házak az előfizetői névsort birni fogják: minden hozzájuk levélben érkező megrendelésnek, pos-tai utánvétel küldéssel a legkönnyebben megfelehetnek. Egyéb apró megbízások e lapuál alkalmazandó bizo-mányosnőhöz lesznek intézendők, ki a reá bizottakat díjtalanul és pontosan végezni kötelezve lesz. Elő fi-zetési ár: Egy-egy évnegyedre 2 frt., mely összeg postai utalvánnyal a „Magyar nők lapja“ szer-kesztőségének Budapestre a császárfürdőbe 111. sz. a. küldendő. Szives gyűjtőknek 8 példány után tisztelet-példány jár.

Majthényi Flóra kiadó és szerk.

~~~~~  
A SZÉP LEÁNY.

— Déronléde költeménye. —

Nagy dobszóval, lelkesedten  
Mentünk át a piacon.

— S hogy egyszer föltekinttem,

Egy szép leány állt mellettem.

„Bátorság!“ szölt ihletetten, —

„Bátorság?! — lesz, fogadom,

Ha csókom ég ajkadon!“

Kiáltottam önfeledten.

— S a gyönyörű hajadon

Mosolygva szölt: „Megadom.“

— Jó is volna, hogyha ketten.....

De ezalatt lelkesedten

Tovább vonul csapatom.

— Utam ismét erre vettem....

Elveszett a harc, a hon!

Az ellenség jó mögöttem...

Szemeit föl nem vettem, —

Arcom is eltagadom.

De — meglát a hajadon.

„Ennek adtam csókot itten?!“

Rajtad azt nem hagyhatom....“

S arcom' a szép leány sebtén

Meg h a r a p t a nagyvaden....

— Oh, mostan a piacon

Nem szöln a dob lelkesedten:

Elveszett a harc, a hon!...

**Marquis Jean d' Or.**

~~~~~  
I Z A.

Francziából: Bárdfi Sándor.*)

— Beszély. —

K..... falu környékén nem volt ügyesebb és bátrabb vadász az öreg Dumont Jánosnál. Puskája durrogása több falu határán ismeretes volt és beszélték róla, hogy életében nem igen akadt rá eset, hogy a

kitűzött czélt elhibázta volna. Az öreg Dumont K..... falu határán egy erdő sűrűjében, hűs patak partján és százados tölgyfák alatt épített magának egy szerény házikót. Nem volt semmi jele a fényezésnek ezen egyszerű lakban, de még a kényelmet sem fogadta be a nem igen barátságos kinézésű négy fal. Az összes butort két rongyos ágy, egy asztal és néhány szék képezte. Az egyedüli becses tárgy egy Nemrotot ábrázoló kép volt, de ezt is az évek száma és a nedveség barnára festék.

Az öreg Dumont csak leánya és kutyája kíséretében ment Diánának áldozni és Fortunát megkísérteni. Kutyája egy igen rut, szennyes, de értelmes állat volt; a „Fináncz“ nevet gazdájának a pénzügyőri hivatalnokok iránti ellenszenvéből kapta. A leányt Izának hívták. Büszkén hordta fejét, melyen még csak tizenhét év sulya nehezedett. Bogárszemei mint fekete gyémántok ragyogtak és szöke fürtei a legnagyobb kecsesel omlottak napbarnított arczára. „Derék egy leány“ volt a rendes megjegyzés, melyet róla tettek; és Iza ezen megvetés ült cseresznyeajkán; homloka, melyen komoly ráncz húzódott végig, talán nagyon sok férfias erélyre mutatott, de viruló arczrózsái, öldöklő szemei és mindenekfölött gyönyörű szöke fürtei által ellefejtette a szemlélő az egyes arczvonás zordonságát.

Izának nem volt sok dolga. Egyedüli kötelessége volt atyja tarisznyáját, midőn ez vadászni ment, utána hordani; s ő ezen tisztet feltürt ruhával, mezitláb és a legjobb kedvvel végzé. Imádtá a természetet és csak akkor érezte magát boldognak, midőn messze az emrektől a vad erdők belsejében egy mohlepte kőre ült és itt e nagyszerű templomban adott hálát a mindenhatónak, hogy e világot oly szépnek teremté. Egy nap azon kéréssel lepte meg atyját, hogy venne neki egy löfegyvert. Örömmel teljesítette az öreg vadász leánya kérését és Iza szenvedélylyel gyakorolta magát a lövésben. Egész örömmünnepet ültek a szerény ház lakói, mikor a leány az első nyulat lötte. E percztől kezdve bátor, de engedelmes tanítvánnyá változott át a vad leány és biztos keze s elszántsága által nemsokára az öreg legnagyobb büszkeségét képezé. Mintha hadjáratra készülne az atya és a leány, oly komolysággal indultak meg reggelenként a vad rengeteg belseje felé és egy szöt se szólva folytatták utjokat. Egyedül „Fináncz“ érdekelte őket.

De Izán az utóbbi időben nagy változás volt észre-vehető. Búskomolyan járt atyja mellett és gyakran epedő szemekkel nézte a közelfekvő malmot, hol az öreg molnár 20 éves fia lakott. Rendesen üres tarsolylyal és leverten tért vissza az egyszerű vadászlakba.

Az öreg Dumont is észrevette a változást. Egy nap, midőn Iza egy szalonkát elhibázott, az öreg érthet-len szitkot eresztett ki száján és mérgesen tova sietett; Midőn haragja kissé lecsendesedett, nyersen leánya felé fordult és e sokat jelentő szavak jöttek ajkára:

*) Egy igyekvő fiatal mágnás álneve. Szerk.

— Iza, én gondoskodtam róla, hogy férjhez menj! —

— Én atyám? —

— Aube Péter megkért, becsületes, derék ember és barátaim egyike; örömet neki ígértem kezdet.

A fiatal leány arcát fellángoló pir borította el; szép fejét daczosan hátravetve s közönyösen mosolyogva szólt a komor öreghez:

— Apám, én Pétert nem szeretem! —

— Lehet — válaszolt az öreg — de én szeretem és ez elegendő.

Iza csudálkozva nézett atyjára, mintha meg akarna győződni, hogy komolyan beszél-e?

— Én nem akarok férjhez menni! — szólt végre nyugodtan. De atyja már nem hallgatott rá. Kutyáját követte, mely egy őzet nyomozott. Már messze volt a vadász, midőn e szavakat kiáltotta a hátramaradt leánynak:

— Péter holnap eljön, már két éve hogy kezdet neki ígértem. Nyolcz nap mulva férjed lesz!

— Halálsápadt lett a szép leány e szavakra, de nemsokára visszanyerte szokott színét, szőke fejét kevélyen megrázta és daczos, elszánt léptekkel követte a kemény szívű atyát.

II.

Másnap Aube Péter az egyszerű vadászakba érkezett. Sok bátor tettet beszéltek róla. Valamelyik csatában egy tábornok életét mentette meg és miután az őrmesteri rangot megkapta, elhagyá a zajos katona életet, hogy falujában nagynénjétől örökölt birtokát mivelje s hátralévő napjait a nyugalomnak szentelje. Iza elmondott neki mindent. Elmondta, hogy nem szereti és csak az atyai parancs következtében lesz neje. Aube mindezeket nyugodtan végighallgatta, de szeméből látható volt, mennyire fáj szívének a lány beszéde. Midőn Iza elvégezte, barátságosan nyújtá Péter a reszkető leánynak jobbját és megindult hangon szolt:

— Becsületes lány vagy. Köszönöm, hogy oly nyíltan léptél fel. És ezzel elfordult a leánytól.

— Mikor lesz a lakadalom? — kérde a belépő vadász.

— Egy hét mulva — felelt Aube —

— Mit mond ön? — kiáltott fel meglepetve Iza.

— Azt, hogy nyolcz nap mulva feleségem leszesz.

— De tudja, hogy én önt nem szeretem! —

— Tudom. —

— Azt is tudja, hogy mást szeretek! — kiáltott kétségbeesetten Iza.

— Majd elmulik az a szerelem. Ne félj, türelmes leszek az első időben.

Ezen szavak, melyek rendithetetlen szigorral voltak mondva, meggyőzték Izát, hogy itt nincs ellenszégülésnek helye és hogy ábrándjairól végkép lemondani kénytelen. Ez a tudat még a reménytől is megfosztá a szerencsétlen leányt! Nem szerette Pétert, de érezte, hogy gyűlölni fogja. A gyűlölet mélyen kezdte magát bevésni ifju szívébe e két ember iránt, kik szive leg-szentebb érzetét így lábbal tiporni merészelték.

(Vége köv.)

NYILATKOZAT.

Miután a budapesti „Hölgyek Lapja“ f. év. decz. 10-iki számában megjelent „Szélcsend“ című költeményem ugyan e napon a Debreczenben megjelenő „Déliab“-ban is (bár más czimmel) közöltetett, a „Hölgyek Lapja“ t. szerkesztője úgy a magam érdekében kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy e versem a „Déliab“-ban tudtom s beleegyezésem nélkül közöltetett; én be nem küldtem a szerkesztőségnek s hogy ki által s mily indokból küldetett ez be a „Déliab“ t. szerkesztőségének, ezideig nem sikerült megtudnom. Hiszem, hogy a t. szerkesztőség loyális uton rendezí az ügyet nyilatkozata által s alulírottak rehalitációja érdekében fenebbi sorait megerősíti.

Fogadja egyébben nagyrabecsülésem kifejezését.
Budapest, december 11.

Kompolthy Tivadar.

NYILATKOZAT.

Igaz, hogy említett költeményt egyenesen nem Kompolthy ur küldte be s így ennek közlése most az ő tudta s beleegyezése nélkül történt; de az mégis, nem ugyan általa, be volt küldve és pedig egy másik, régebben közölt költeményével — mely tudtával s beleegyezésével közöltetett — ugyanegy papiron; ennél fogva méltán vehettem azt úgy, mint szintén közlés végett küldöttet. Hogy a „Hölgyek Lapja“ ezt velem egyszerre közölte, ez nagyon természetes, engem is meglepett.

Debreczen december 21. 1877.

Dengi János.

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI HIREK.

Munkatársainkat felszólítjuk, hogy f. hó 31-ig bezárólag **okvetlenül** tudósítsanak: maradnak-e tovább is munkatársak vagy nem? Mivel ellenesetben a lap küldésével alkalmatlankodjunk, azt beszüntetjük.

Petőfi irodalmi hagyatékából közelebb érdekes kiadvány fog megjelenni Halassy Aladár összeállításában. Tartalmazni fogja az életrajzi bevezetésen kívül Petőfi 1848/49-ki naplóját, több proclamatiót és beszédet, aphorizmát és gondolatot s különösen nagyszámu érdekesnél érdekesebb levelet.

Vörösmarty „Cserhalom“-jának német fordítása közelebb fog megjelenni Pachler Faustustól.

Dengi János költeményei már kötés alatt vannak s közelebb küldetnek szét.

A dunántuli vidék három elsőrendű szerkesztője: Bátorfi Lajos („Zalai közlöny“), Lévy Imre („Veszprém“) és Roboz István („Somogy“) a lapunkban is említett s Bátorfi által indítványozott „Balaton-egylet“-et megalakította.

A „Szünóra“ szerkesztője legutóbbi (51.) számában kijelenti, hogy ezennel befejezte pályafutását. Jobb is ez így, mert mióta Rác Mihály felhagyott szerkesztésével, napról napra hanyatlott.

Ajánljuk olvasóink figyelmébe Majthényi Flóra, munkatársunk, mai számunkba levő felhívását.

hogy meglepett bennünket is, kik pedig eléggé véljük ismerni művészetét.

Méltán érdemel említést vele és mellette **Temesváryné Donna Sol** szerepében. Rendkívüli lélek-erő, rendkívüli szerelemmel van festve e szerepben, oly lelkierő és szerelem, mely a királyllyal is képessé teszi szembeszállni **Donna Solt**, sőt megvetni a felajánlott koronát, elutasítani a királyt. S e két hatalmas tényezőt sikerült neki a maga teljességében bemutatni és érvényre emelni. Észlelhetők voltak ugyan játékában egyes kisebb hibák, de ezek alig észrevehető árnyat valának képesek vetni annak fényoldalaira és remélhető, hogy újabb előadás esetén egészen el is tűnnek.

Toldy a királyt: **Don Carlost** szintén sikerrel személyesíté, jóllehet ez a szerep nézetünk szerint a leghátatlanabb az egész darabban, daczára annak, hogy előkelő. — **Hugo** oly erősen kitünteti ez alak pulyaságát, annyiszor s oly erősen megtámadtatja **Hernanival**, a **haramia főnökkel**, még arra is kényszerítve, hogy ugyszólván megmentesse magát általa saját városának kellő közepén: hogy ugyancsak ember legyen a gáton, aki mindemellett fentartsa benne a szükséges tekintélyt. Egyedül szavalata ellen van kifogásunk, de, az igazat megvallva, nem is tudjuk mikor készülhet ily nagyobb tanulmányt igénylő szerepekre, midőn mindennap, a legkülönbözőbb szerepekben, látjuk.

Közönség több is lehetett volna.

Decz. 17-én. **Meilhac és Halevy** bohózata: „**Tricoche és Cacolette.**“ Bohózat! (Comicusok nélkül.) Punctum.

Decz. 18-án. **Gróf Zichy Géza** 5 felvonásos drámája: „**A szerelem harcza.**“

Oszintén sajnáljuk, hogy a rendelkezésünkre álló tér nem enged kiterjeszkednünk a darab tüzetesebb ismertetésére és így csak általánosságban constatálhatjuk a sikert, olyat, amely első kísérletnél a szerzőre nézve eléggé hízogató lehet.

A darab határozottan megérdemli az elismerést, daczára egyes lélektani képtelenségeknek, daczára szerkezeti hiányainak. Már maga az alapeszme: a fiui szeretetnek és a szerelemnek, e két hatalmas érzelemnek harcza állítása, igen sikerült s a nyelvezet általában szép, sőt helyenkint költői.

Nem tudjuk, kinek tanácsára, de nagyon helytelenül történt a 4-ik felvonás felének — az első három jelenetnek kihagyása. A néző e megcsönkítés folytán nem lehet egészen tisztában a fölött: vajjon miért is akarja voltaképen **Robert** urát megmérgezni s e hiány könnyen a szerző rovására irható, amit pedig bizony nem köszön meg. **Robert** szerepe **Lovászy** által amugy is oly hanyagul és találomra adatott, hogy az egész alak — különösen az említett kihagyással — fölöslegesnek, sokkal fölöslegesebbnek, mint amilyeneknek voltaképpen tűnt fel.

A női szerepek jó kezekben voltak. **Törökne** az egyszerű színésznőt, az aristocrata **Champsigny** **Temesváryné** versenytársát, megragadó természetességgel, — **Temesváryné Champsignyt**,

itt-ott ugyan tévesztett felfogással, de általában sikerülten, sőt művészettel személyesíté. Különösen kitűnt a 4-dik felvonás 8-dik jelenetében, midőn **Zichy** szép nyelvvel a szerelmet definiálja s magát **Armandnak** föltétlenül felajánlja, mert ekkor valódi művészi színvonalra emelkedett.

Toldy nagyon szépen, **Kunsági** nagyon közepszerűen, **Vezéri** élvezhetőleg játszott.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Balkány decz. 16. 1877.

T. szerkesztő ur!

Legutóbbi találkozásunk alkalmával tett ígérete-met sietek beváltani; azaz leírni azt, ami **Balkány** községében meg — illetőleg meg nem történt.

A mily lelkesedéssel olvastam a lapokban majdnem minden kis falu nemes és önfeláldozó résztvételét, a török-sebesültek iránt, éppen oly lehangoltan és sajnálattal kell fölemlítenem e községet, amely annyira közönyösnek mutatta és mutatja magát a török sebesültek iránt, hogy még mindezideig jelét sem adta annak, hogy csak valaki is hozzá járulna az adakozók csoportjához; noha akadhettek volna egyének, kik buzditólag jó példával előjárhattak volna; de az itt lehetetlen dolog; mert van itt **Balkányban** bizonyos neme az egyetnemértésnek, a mely abban áll: hogyha egyik valamit kezdeményezne, azt a másik csak azért nem pártolja, mert amaz és nem ő a kezdeményező,* magokra hagyatva pedig hallgatnak, mint a hal. Pedig már okulhattak (volna) és megszegyelhették volna magokat, midőn **Mihálydi**, egy közeli kisfalun, tultett **Balkányon**, mert ott az izr. nők példás buzgalommal több kilogram tépést készítettek s azt siettek a szegény török sebesültek javára felküldeni. De itt még az sem talál viszhangra, mert itt a nők is inkább vetekednének egymás közt, ha valami drága munka díszesebb kiállítása forogna kérdésben**) nem pedig a szegény török-sebesültek szánandó helyzete. — Ez annyival is inkább szegényére válik **Balkány** község lakóinak, mert vannak itt sokan kik egyéb fényűzés közepette a jótékony czélú és valóban résztvevést igénylő török sebesülteket segíthetnék.

Dörgö.

VEGYES HIREK.

(s) **Khinai nyalánkságok.** A khinaiak minden válogatás nélkül megesznek majd mindenféle élő teremtet, a mely utjukba esik: kutyát, macskát, solymot, baglyot, sast és golyát, s ezek az állatok rendesen találhatók az élelmi szerek vásártérein; ha pedig ezek hiányoznának, szívesen veszik a mezei egereket, patkányokat és kigyókat is. Alig van bogár és hüllő, melyet élelmi szerül, vagy orvosságul ne használnának. A kutyahust meg valószínűs szeredélylyel szeretik. A fiatal gyöngye és kövér kutyakölykök igen jó áron

*) Ez minden kisebb városban vagy községben így van.

**) Ez a mai nők átka.

Szerk.

kelnek el a boltokban, hol azok mindenkor kaphatók. A kutyakölykökből készült ételt, ha ügyes szakács kezéből került ki, istenekhez méltó nyalánkságnak tekintik. Egyik másik alakban minden fényesebb lakomán asztalra kerül a kutya hus.

Egy cantoni ügynökségnél hivataloskodó angol fiatal ember egyszer egy hong-kongi gazdag kereskedőnél ebédelvén, elhatározta, hogy e kedvező alkalommal teljesen kifogja elégiteni tudni vágyát a kínai gasztronomiát illetően, még pedig olyan formán, hogy megízlel minden ételt, a mi csak asztalra fog kerülni. A többek közt egy étel annyira megtetszett neki, hogy majd mind megette, a mit elébe tettek. Hazatérve az ebédéről, barátjai kérdezték tőle hogy tetszett neki az a kínai ebéd s különösen ezt, meg amazt az ételt szeretted-e? s akkor elkezdettek előtte 10–12 apró kutyavínyogását és ugatását utánozni. A szegény fiatal ember akkor tudta meg, éltében először, hogy kutya hussal lakott jól s nagyon megundorodott és iszonyu gyomorfájást kapott — Ellenben más európaiak sokkal könnyebben legyőzték előítéleteiket ama különös étkek ellen, s voltak s vannak köztük olyanok, kik azt állítják, hogy egy hathetes kutyakölyök, melyet külön e célra rizsszel hizlaltak s a la Chinvisé készítettek el, a lehető legjobb ízű eledel a világon. No hát csak egyik is meg.

- **Étlap.** Ollió leves, gubicscsal.
Hideg hús Galsay Bábortól,
karó répa mártással.
Töltetlen káposzta korpával.
Sárgarépa rétes, túróval.
Dorongfánk, természetben kiadva.
Szabógallér, olajjal és eczettel.
Halápi rucza, Szákfy által löve.
Nyúl derék, mely betöretett.
Özpecsenye lábbon.
Malacztokán 1 1/2 éves koczából.
Csemege.
Vágatlan sulyom, spárgára fűzve.
Tengeri, de csak a csutkája.
Szöllő, de csak a kocsánya.
Töretlen őszi barackmag.
Itókák.
1715-dik évi Csigekerti rámpás.
1385-dik évi Köntöskerti rásipia.
2000 éves Józsakerti aszszú.

Schweinhammer Gritti,
vendéglős.

~~~~~
KIADÓI ÜZENET.

— Tiszteletteljesen kérjük t. helybeli és vidéki előfizetőinket, hogy a hátralevő előfizetési pénzt kiadó hivatalunknak (Varga utca, 2256. sz. a.) mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Együttal megemlítjük hogy azok kik lapunkat jövőre is megtartani óhajtják — az előfizetést

megújítani sziveskedjenek miután újévtől csak is azoknak küldjük lapunkat kik azt egyenesen megrendelik vagy az előfizetési pénzt beküldik.

— **Steinacker Sándor** ur által a „Korona“ vendéglő termében karácsony másodnapján tartandó hangverseny érdekes műsorozata következőleg van összeállítva:

Műsorozat: 1. „Ballada“ Chopintól (as dur) zongorán előadja a hangversenyző. 2. Négyes (soprán, alt, tenor, barit) „Rigolettó“ című dalműből Verditől, előadják Zivuska Gáspár, Róza és Ajtay Pércy Ilona urhölgyek, Heine Vilmos és Steinacker Sándor urak. — 3. „Capriccio“ Mendelsohntól (h dur) zongorán előadja egy második zongora kísérete mellett Fischer Anna k. a. 4. „A holt költő szerelme“ költemény Jókaitól, zongorakísérettel Lisztől (melodráma) — előadják: Steinacker Horváth Irma urhölgy és a hangversenyző. 5. „Változatok“ Rudorff-tól két zongorán előadják Riedl Erzsike és Halmágyi Lila kisasszonyok. — 6. „Barcarole“ Gounodtól, énekhanra hegedűvel, zongora kíséret mellett előadják: Steinacker Horváth Irma urhölgy, Hitessy Lajos és Steinacker Sándor urak. 7. a) „Tavaszi éj“ Schumann Lisztől. b) „Magyar Rapsodia“ Lisztől, zongorán előadja a hangversenyző. 8. Hatos (soprano, alto, tenoret I. tenore II. bariton, bassó) „Lucia“ című dalműből Donizettitől, előadják Zivuska, Gáspár Róza és Ajtay Pércy Ilona urhölgyek, Heine Vilmos, Bíró János, Steinacker Sándor és Sajó György urak. 9. „Rozamunde“ nyitány Schuberttől — két zongorán előadják Klobusitzky Erzsike, Szepessy Gizella, — Halmágyi Lilla — és Löwemberg Fáni kisasszonyok. Kezdeté 7 órakor. Ülő hely 1 frt. 50 kr, állóhely 1 frt. — Jegyek válthatók Csáthy K. könyvkereskedésében és Hoffman Sz. zenemű kereskedésében, este a pénztárnál.

TÖBB MINT

1000 ANYÁTLAN ÁRVA!

(gyermek báb) kapható

SWOBODA JÓZSEF játékkereskedésében

a kicsinyeknek

KARÁCSONYI és ÚJÉVI

AJÁNDÉKUL

számos játékszerek, fiúk és leányok számára nagy választékban kaphatók, és igen jutányos áron.

Számos látogatást kér

Swoboda József,

játékkereskedő piacz Boda János ur házában.